

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

D O M

afsagt af Grønlands Landsret den 17. september 2025 i ankesag

Sagl.nr. K 166/25

Anklagemyndigheden

mod

T

født den [...] 2003

(autoriseret forsvarer, cand.jur. Christine Johnsen)

Kujalleq Kredsret afsagde dom i 1. instans den 22. april 2025 (kredsrettens sagl.nr. KS-KUJ-385/2025).

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået ændring af kredsrettens dom således, at tiltalte dømmes til behandling på grønlandsk hospital eller under tilsyn deraf, samt under udskrivning tillige under tilsyn af Kriminalforsorgen, der i samråd med den behandlende læge skal være bemyndiget til at træffe bestemmelse om indlæggelse eller genindlæggelse i hospital, jf. kriminallovens § 157, stk. 2. Anklagemyndigheden har endvidere påstået, at der ikke skal fastsættes nogen længstetid for foranstaltningen, jf. kriminallovens § 158, stk. 2.

Anklagemyndigheden har endvidere påstået stadfæstelse af kredsrettens dom for så vidt angår tilkendelsen af en tortgodtgørelse på 30.000 kr. til F.

Tiltalte T har taget bekræftende til genmæle.

Doms mænd

Sagen har været behandlet med domsmænd.

Supplerende oplysninger

Der er foretaget ambulant mentalundersøgelse af tiltalte og herom afgivet en retspsykiatrisk erklæring af 9. juni 2025, hvor det af konklusionen fremgår:

”Observanden er herefter sindssyg, og han må også anses for at have været sindssyg på tidspunktet for den på sigtede kriminalitet. Han er begavet svarede til den nederste del af normalområdet. Han lider ikke af epilepsi eller af nogen anden organisk hjernelidelse. Han var på tidspunktet for det på sigtede under indflydelse af hash og alkohol, men der er intet, der tyder på en abnorm rustilstand.

Observanden er vokset op med sin mor i Grønland. Hans far begik selvmord, da observanden var lille. Observanden har boet flere steder i Grønland, da han og moren flyttede meget rundt. Observanden havde det fagligt svært i skolen og gik en klasse om. Han har bestået 10. klasses afgangsprøve med lave karakterer. Efter folkeskolen har observanden gået på efterskole og højskole, og han har gennemført Majoriaq. Han har efterfølgende arbejdet i en Spar butik.

Observanden har siden 18-års alderen haft et misbrug af hash. Observandens misbrug af hash har med stor sandsynlighed bidraget til hans psykosegennembrud.

Han drikker sig indimellem beruset i alkohol.

Observanden havde sin første kontakt til psykiatrien i 2021, hvor han blev indlagt med psykosegennembrud. Han har siden været indlagt flere gange på psykiatrisk afdeling, hvor der er beskrevet adskillige psykotiske symptomer i form af hallucinationer, vrangsforestilinger, katatone symptomer, tankepåvirkningsoplevelser, styringsoplevelser og negative symptomer. Under indlæggelse i 2023 blev diagnosen udifferentieret skizofreni stillet. Observanden blev under samme indlæggelse sat i behandling med antipsykotisk depotbehandling, som han fortsat er i behandling med.

Ved herværende undersøgelse findes observanden præget af tankeforstyrrelser og negative symptomer.

Han lider uden tvivl af skizofreni.

Observanden er herefter omfattet af kriminallovens § 156, stk. 1. Såfremt han kendes skyldig i det påsigtede, skal der, jf. samme lovs § 157, stk. 1, anbefales en dom til behandling på grønlandsk hospital eller under tilsyn deraf, samt under udskrivning tillige under tilsyn af Kriminalforsorgen, der i samråd med den

behandlende læge skal være bemyndiget til at træffe bestemmelse om indlæggelse eller genindlæggelse i hospital.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Tiltalte er i henhold til den retspsykiatriske erklæring af 9. juni 2025 omfattet af kriminallovens § 156, stk. 1, idet han var sindssyg på gerningstidspunktet.

Kredsrettens dom ændres derfor, som anklagemyndigheden og tiltalte samstemmende har påstået, til en foranstaltning som anbefalet i den retspsykiatriske erklæring, jf. kriminallovens § 157, stk. 2.

Efter karakteren af den begåede kriminalitet, fastsættes der ingen længste tid for foranstaltningen, jf. kriminallovens § 158, stk. 2.

Kredsrettens bestemmelse om tortgodtgørelse på 30.000 kr. til F stadfæstes.

T H I K E N D E S F O R R E T:

Kredsrettens dom ændres således, at tiltalte T dømmes til behandling på grønlandsk hospital eller under tilsyn deraf, samt under udskrivning tillige under tilsyn af Kriminalforsorgen, der i samråd med den behandlende læge skal være bemyndiget til at træffe bestemmelse om indlæggelse eller genindlæggelse i hospital.

Der fastsættes ingen længste tid for foranstaltningen.

Kredsrettens bestemmelse om en tortgodtgørelse på 30.000 kr. til F stadfæstes.

Statskassen betaler sagens omkostninger.

Tine Rud

D O M

afsagt af Kujalleq Kredsret den 22. april 2025

Rettens nr. 385/2025
Politiets nr. 5502-97351-00200-22

Anklagemyndigheden
mod
T
cpr-nummer [...] 2003

Denne sag er startet som en domsmandssag, men blev under hovedforhandlingen fremmet og behandlet som tilståelsessag på baggrund af tiltaltes uforbeholdne tilståelse.

T er tiltalt for overtrædelse af:

Forhold 1

Nugældende kriminallovens § 77, stk. 1, jf. da gældende kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1 - voldtægt ved andet seksuelt forhold
ved den 5. oktober 2022 mellem kl. 10.00 og 11.00 i [...], i Qaqortoq, ved vold eller trussel om vold, at have tvunget sig samleje ved andet seksuelt forhold end samleje med F (født i 2007), idet han lagde sig ved siden af hende på sin seng, hvor han trak hendes bukser og trusser ned til knæene og begynde at slikke hendes i vagina og flere gang stak sin finger ind i hendes skede, alt imens F flere gange sagde stop til ham og forsøgte at skubbe ham væk.

Påstande

Anklagemyndigheden har fremsat påstand om:
3 måneders ubetinget anstalt anbringelse.

T har erkendt sig skyldig.

T har fremsat påstand om rettens mildeste dom hvor der tages hensyn til hans psykiske sygdom, og nedlagt påstand om frifindelse for at skulle betale godtgørelse for tort til F.

Anklagemyndigheden har på vegne af F påstået, at T skal betale 30.000 kr. i tortgodtgørelse.

Sagens oplysninger

Forklaringer

Tiltalte, T, har afgivet forklaring den 22. april 2025. Forklaringen er refereret i retsbogen således:

T forklarede på grønlandsk blandt andet, at den 5. oktober 2022, husker han den episode det var lige før frokosttid det skete.

T forklarer at det som skete dengang, var at han havde det skidt om morgenen, og han fik det først bedre efter han havde misbrugt nogen.

T havde en dårlig dag, hvor han havde hovedpine om natten, og om dagen havde han taget en pille og begyndte pludselig seksuelt at misbruge en på [...]. T kendte ikke pigen, han ved ikke hvem hun er. [...] er åbent for alle, eller alle kan komme derind. T var der.

På snapchat havde T vist skrevet til pigen, T havde lagt sin mobil på værelset og han ville gå med pigen til værelset. T ville have pigen med ind på sit værelse.

T gjorde vist sådan, han ligesom tvang hende pigen ind på værelset. Inde på værelset tog T pigens tøj af, og han trak gardinerne for, han ødelagde vist sin mobil. T havde ingen mobil, men han hørte at han var efterlyst senere på dagen.

T tog pigens tøj af, og han ledte ellers efter noget han kunne bruge som skræmme værktøj, eller genstande som han kunne være truende med så pigen ville blive bange og blive der. T slikkede pigens vagina og han brugte også sine hænder. T mener det var i omkring 45 minutter det her stod på.

T ved ikke hvad pigen lavede dengang på [...], hun boede der ikke. T ved ikke hvor pigen boede henne. T har ikke haft kontakt til hende før, men han mener han har skrevet til hende en gang før, men hvor hun ikke svarede ham.

Pigen sagde ellers til T at han skulle stoppe, det gjorde hun flere gange. T lod bare som om han var doven, men stoppede ikke sit foretagende.

T stoppede først sit foretagende da han hørte en dør til et værelse blev smækket. Så flygtede T derfra. Da han gik ud og flygtede gik han ellers tilbage, men hans nøgler var i hans værelse og han kunne ikke komme ind.

T gik ellers tilbage fordi han ville lægge sin mobil ind på sit værelse, fordi den var ødelagt. Men der var låst, så han gik bare derfra igen. Pigen var gået ind i stuen på [...].

T havde ikke sovet meget i de dage omkring episoden, og han kunne først sove godt efter han havde misbrugt hende pigen.

Adspurgt af forsvareren hvad der skete bagefter, forklarer T at han begyndte at tage på værtshus efter episoden.

Forsvareren spørger ind til hvad T lavede lige efter episoden, hertil forklarer T at han tog til lille brugsen for at købe øl efter episoden, men han havde glemt sit kort og hans mobil var jo gået i stykker.

T forklarer at han også var i idrætshallen den dag. T har vist nok set pigen første gang i klubben, og de gik op til [...] sammen.

T spurgte ikke pigen om hun ville have seksuelt samkvem med ham, han forklarer at han ligesom narrede hende til det.

T spurgte ellers pigen om hun ville have seksuelt samkvem med ham, men hun svarede ham ikke, han fik ikke samtykke fra pigen til de ting han gjorde mod hende. T trak faktisk en kniv mod pigen og fik hende ind på værelset.

Forhold 1, bilag 1, anmeldelsesrapport, anmeldt den 6. oktober 2022 kl. 13.40, anmelder F, sigtet T, gerningstidspunkt 5. oktober 2022 kl. 10.00-11.00.

Forhold 1, bilag 4, kosterapport, af den 17. oktober 2022.

Forhold 1, bilag 5, retsgenetisk undersøgelse erklæring, konklusion: "Dna-profilen taler for, at en del af det undersøgte dna stammer fra T. Dna-profilen for materialet blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynligt at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra T, end hvis denne del af det undersøgte stammer fra en tilfældig person i den grønlandske befolkning. Beregningen er foretaget under de forudsætninger, at det undersøgte dna stammer fra netop to personer, og at den anden del af det undersøgte dna stammer fra en tilfældig person i den grønlandske befolkning."

Personlige oplysninger

T er ikke tidligere foranstaltet.

Det fremgår af email fra sygehuset i Qaqortoq af den 5. marts 2024, fremsendt til Kriminalforsorgen, blandt andet at T har fået diagnoser i behandlingspsykiatrien: Aktionsdiagnose: DF20.3, Udifferentieret skizofreni, og DF12.20, Cannabisafhængighedssyndrom men afholdende.

T har om sine personlige forhold forklaret, at han gør rent og vasker op derhjemme, han arbejder ikke, han får sociale ydelser fra kommunen. T bor i [...] hos sin onkel, det kan han godt lide. T's mor bor der også, de bor hos hans onkel som står for butikken i [...]. T venter på at han selv får en bolig, han vil gerne bo for sig selv, men han er glad for at bo hos sin familie. T får depot medicin mod skizofreni, det startede i 2024, siden han startede med den medicin, det har hjulpet ham meget, men hvis han sover dårligt, så får han vrangforestillinger eller andet. Sidste gang T var på sygehuset, fik han flere piller, quazapin 20 og D3 vitaminer. Da denne episode skete, der vidste T ikke at han var syg med skizofreni. T har ingen børn eller kæreste.

Sagsbehandlingstid

Gerningstidspunktet i anklageskriftet er anført til 5. oktober 2022. Den lange sagsbehandlingstid ses ikke at skyldtes den tiltaltes forhold.

Rettens begrundelse og afgørelse

Tiltalte har uden forbehold erkendt sig skyldig. Tilståelsen støttes af oplysninger, der i øvrigt foreligger. Det er derfor bevist, at tiltalte er skyldige.

Efter retspraksis fastsættes foranstaltningen for overtrædelse af kriminallovens bestemmelser om voldtægt ved andet seksuelt forhold som udgangspunkt som ubetinget anbringelse i anstalten for domfældte.

I denne sag finder retten, at der ved valget af foranstaltning navnlig skal lægges vægt på, at der er tale om en grov lovovertrædelse, som uden tvivl har påvirket den forurettede. Retten mener dog også at der er formildende omstændigheder, idet T er blevet diagnosticeret med

skizofreni efter episoden, og han får medicin, han er ikke tidligere foranstaltet og har ikke efterfølgende begået ny kriminalitet. Sagen ses også at have ligget meget længe før den blev behandlet ved retten, der er tale om over 2 år og 6 måneders sagsbehandlingstid.

Ud fra vurderingen af tiltalte i retten, og ud fra hans beskrivelse af hans sygdom og hverdag, har retten svært ved at se at den rette foranstaltning for tiltalte vil være en ubetinget anstaltsanbringelse. Det er muligt at det bedste for tiltalte vil være en behandlingsdom, der foreligger dog ingen mentalundersøgelse i sagen fra sagkyndige personer som kan støtte op om dette.

Retten vælger at dømme T 3 måneders anbringelse i anstalten, anbringelsen gøres betinget med en prøvetid på 1 år, på baggrund af ovenstående omstændigheder, jf. kriminallovens § 129, stk. 1, nr. 1 og nr. 2, samt stk. 2, for overtrædelse af kriminallovens § 77, stk. 1, jf. dagældende kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1 - voldtægt ved andet seksuelt forhold i et tilfælde.

Retten tager tortgodtgørelses påstanden til følge som nedenfor bestemt. Retten har herved lagt vægt på, at T er fundet skyldig i overtrædelse af kriminallovens bestemmelse om voldtægt ved andet seksuelt forhold, og at betingelserne for at tildele den forurettede tortgodtgørelse er opfyldte. T skal betale 30.000 kroner i godtgørelse for tort til F, jf. erstatningsansvarslovens § 26.

Efter retsplejelovens § 480, stk. 1 betaler statskassen sagens omkostninger.

Thi kendes for ret:

T idømmes 3 måneders anbringelse i anstalten for domfældte. Fuldbyrnelsen af foranstaltningen udsættes og bortfalder efter en prøvetid på 1 år.

T skal inden to uger betale 30.000 kroner i godtgørelse for tort til F.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Pia Hjort Larsen
Kredsdommer

Den 22. april 2025 kl. 09.00 holdt Kujalleq Kredsret offentligt retsmøde i retsbygningen
Kredsdommer Pia Hjort Larsen behandlede sagen.
[...] og [...] var domsmænd.

Reglerne i retsplejelovens § 42 og § 52, stk. 2 er overholdt.

Rettens nr. 385/2025
Politiets nr. 5502-97351-00200-22

Anklagemyndigheden
mod
T
cpr-nummer [...] 2003

[...]

T forklarede på grønlandsk blandt andet, at den 5. oktober 2022, husker han den episode det var lige før frokosttid det skete.

T forklarer at det som skete dengang, var at han havde det skidt om morgenen, og han fik det først bedre efter han havde misbrugt nogen.

T havde en dårlig dag, hvor han havde hovedpine om natten, og om dagen havde han taget en pille og begyndte pludselig seksuelt at misbruge en på [...]. T kendte ikke pigen, han ved ikke hvem hun er. [...] er åbent for alle, eller alle kan komme derind. T var der.

På snapchat havde T vist skrevet til pigen, T havde lagt sin mobil på værelset og han ville gå med pigen til værelset. T ville have pigen med ind på sit værelse.

T gjorde vist sådan, han ligesom tvang hende pigen ind på værelset. Inde på værelset tog T pigens tøj af, og han trak gardinerne for, han ødelagde vist sin mobil.
T havde ingen mobil, men han hørte at han var efterlyst senere på dagen.

T tog pigens tøj af, og han ledte ellers efter noget han kunne bruge som skræmme værktøj, eller genstande som han kunne være truende med så pigen ville blive bange og blive der.
T slikkede pigens vagina og han brugte også sine hænder. T mener det var i omkring 45 minutter det her stod på.

T ved ikke hvad pigen lavede dengang på [...], hun boede der ikke. T ved ikke hvor pigen boede henne. T har ikke haft kontakt til hende før, men han mener han har skrevet til hende en gang før, men hvor hun ikke svarede ham.

Pigen sagde ellers til T at han skulle stoppe, det gjorde hun flere gange. T lod bare som om han var doven, men stoppede ikke sit foretagende.

T stoppede først sit foretagende da han hørte en dør til et værelse blev smækket. Så flygtede T derfra. Da han gik ud og flygtede gik han ellers tilbage, men hans nøgler var i hans værelse og han kunne ikke komme ind.

T gik ellers tilbage fordi han ville lægge sin mobil ind på sit værelse, fordi den var ødelagt. Men der var låst, så han gik bare derfra igen. Pigen var gået ind i stuen på [...].

T havde ikke sovet meget i de dage omkring episoden, og han kunne først sove godt efter han havde misbrugt hende pigen.

Adspurgt af forsvareren hvad der skete bagefter, forklarer T at han begyndte at tage på værtshus efter episoden.

Forsvareren spørger ind til hvad T lavede lige efter episoden, hertil forklarer T at han tog til lille brugsen for at købe øl efter episoden, men han havde glemt sit kort og hans mobil var jo gået i stykker.

T forklarer at han også var i idrætshallen den dag. T har vist nok set pigen første gang i klubben, og de gik op til [...] sammen.

T spurgte ikke pigen om hun ville have seksuelt samkvem med ham, han forklarer at han ligesom narrede hende til det.

T spurgte ellers pigen om hun ville have seksuelt samkvem med ham, men hun svarede ham ikke, han fik ikke samtykke fra pigen til de ting han gjorde mod hende. T trak faktisk en kniv mod pigen og fik hende ind på værelset.

[...]

Sagen sluttet.

Retten hævet kl. 9.53.

Pia Hjort Larsen
Kredsdommer